

مبانی فلسفی فضای مجازی و پیام موردي بیماری کرونا ویروس؛ مطالعه کیفی

* حیدر اسماعیل پور^۱، علی محمد احمدی قراچه^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۷/۱۸

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۸

نوع مقاله: پژوهشی

چکیده

فضای مجازی یکی از پدیده‌های مهم زندگی امروزه بشر است که به خوبی فلسفه آن در تمام اوقات تربیت، سنین کودکی، نوجوانی و بزرگسالی، جنسیت مذکر و موئث و نیز ابعاد گوناگون زندگی دینی، آموزشی، فرهنگی، اقتصادی و ... را تحت تأثیر قرار داده است. با توجه به تغییر و تحولات و گسترش محدوده و دامنه اطلاعات، تهیه چهارچوب مشخص و تعیین حدود و مرزهای منظم فکری جهت پرورش متربیان مناسب ضرورتی است که باید بدان توجه شود. هدف این پژوهش پرداختن به مبانی وجودی فضای مجازی، نحوه کسب معرفت و ایجاد ارتباط در این فضا و نیز ارزش و هنجار موجود در آن می‌باشد. این پژوهش با روش توصیفی- تحلیلی انجام شده و یافته‌های تحقیق نشانگر آن است که نحوه دریافت اطلاعات و سرعت آن به گونه‌ای متفاوت از دوران گذشته می‌باشد. نمونه بیماری واگیردار جهانی کرونا و دریافت پیام مناسب با ساختار فلسفی وجودی، ارزش شناسانه و نیز معرفت به آن تاثیراتی مهم و اساسی را در آموزش و نیز نحوه تعاملات و ارتباطات متربی با محیط اطراف خود دارد.

واژه‌های کلیدی: فضای مجازی، مبانی فلسفی، کرونا، ارتباط.

۱- استادیار گروه علوم تربیتی (فلسفه و تربیت اسلامی)، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران (نویسنده مسئول) haydar592001@yahoo.com
۲- استادیار گروه علوم تربیتی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران amag2004@pnu.ac.ir

مقدمه

هر چند دیدگاه‌های متفاوت زیادی در مورد فضای مجازی در سیستم‌های اطلاعاتی وجود دارد، چنین نظریه‌هایی معمولاً در قالب ثابت مبتنی بر مبانی فلسفی ارایه نشده‌اند. پژوهش در مورد شبکه‌های اجتماعی یک موضوع خیلی موفقیت آمیزی در سال‌های اخیر بوده است. یک پژوهش تاکید بر بازبینی تمرکز و توجه به رسانه اجتماعی در تکنولوژی دارد. برای فهم رفتار کاربر رسانه اجتماعی، فلسفه فراهم کننده مبانی اساسی از جامعه شناسی است. تکنولوژی گسترده بوده و رویداد اساسی در زمان کنونی است. شکل دیجیتال و ارتباط از راه دور که اکنون با شکل گیری ساختارهای اجتماعی همراه شده، زندگی روزانه را بیشتر از زمینه‌های زیست شناسانه و اکولوژیکی تحت تاثیر قرار داده است. ماهیت تکنولوژی خنثی نیست تا در برابر امور انسانی مانند فرهنگ، غیر فعال باشد، بلکه بین تکنولوژی و محصول فکر غالباً دو راه ارتباطی وجود دارد. تکنولوژی دانش خود را دارد و مبتنی بر بنیادهای فلسفی زمان و تغییرات در آنها می‌باشد. یکی از رویدادهای تکنولوژیکی، فهم فضای سایبرنیتیک است که ارتباط نزدیکی با تکنولوژی دارد (مصطفاً، ۱۳۹۸، ص ۱). پژوهش فلسفی ارایه شده و رویکرد به فرهنگ فضای مجازی، چنان که با پژوهش ساندرز، لویز و ترنھیل^۱ مطابقت دارد (شاملی و همکاران، ۲۰۱۶، ص ۶). به منظور اندازه گیری فرهنگ امنیت فضای مجازی، یک فلسفه پوزیتیویسم ممکن است هنگامی مورد استفاده قرار گیرد که یک روش شناسی ساختارمندی برای فرهنگ پژوهش پوزیتیویستی بدست آوردن نتیجه پژوهشی است که قابل اطمینان، مداوم، غیر متعصبانه و اساس دیدگاه ویلایر هدف پژوهش پوزیتیویستی دیگر به منظور نشان دادن واقعیت است. با این حال، اگر گروه هدف و مصاحبه‌ها به جایگزین از طریق مطالعات پژوهشی دیگر به منظور نشان دادن واقعیت است. با این نکته اعتقاد عنوان بخشی از روش ترکیبی برای ارزیابی فرهنگ فضای مجازی مورد استفاده قرار گیرند، یک نفر باید به این نکته داشته باشد که فلسفه به یک جهت گیری معرفت شناسانه تفسیرگرا گسترش می‌یابد که نقدهایی بر روش‌های کمی می‌تواند ربط داشته باشد، مانند اعتماد به ابزارهایی که ارتباط بین زندگی هر روزه و پژوهش را پنهان می‌کنند. و مردم و نهاد‌های اجتماعی را از دنیای طبیعی تشخیص دهند (ویجا، ۲۰۱۶). به ویژه ما باید اهمیت این موضوع از دیدگاه دین شناسی را مورد بحث قرار دهیم؛ «ارتباطات برای تمام ابعاد زندگی از دیدگاه نظری و عملی مسیحیت دارای ارزش و اعتبار است؛ مطابق با آموزه‌های مسیحیت، انسان با تصور دوست داشتن و جنبه ارتباطی با خاندان (تصور خدا) آفریده شده است. بتایران ارتباطات برای فهم و درک آنچه برای انسان وجود دارد و با انسان شناسی الهی پیوند داشته باشد، نقشی حیاتی و بنیادین دارد (میدسون، ۲۰۲۰^۲). پژوهشگران داخلی از جمله، ضرغامی (۱۳۸۹)، اکبری (۱۳۹۰)، زندوانیان (۱۳۹۲)، امیر انتخابی (۱۳۹۷)، مصباحی جمشید (۱۳۹۸) با توجه به عرصه مهم و اساسی آموزشی، اجتماعی و... فضای مجازی در ابعاد گوناگون مربوط به انسان تحقیقاتی را انجام داده‌اند. بر این اساس با توجه به اهمیت اساسی فلسفی در شکل گیری مفاهیم آموزشی و پرورشی مبنی بر «فضای مجازی» به کاربران و متریبان و نبود تحقیقات مشابه، در این مقاله به بررسی مبانی فلسفی و نقش تربیتی آن پرداخته می‌پردازد.

مبانی نظری پژوهش:

لغت «ساایبر^۱» از کلمه «کوبرنان^۲گرفته شده و به معنای «فرماندار» و «مدیر» می باشد. ریشه های آغازین مطرح شدن فضای مجازی توسط ویلیام گیبسون در سال ۱۹۸۲ صورت گرفت که وی فضای مجازی را یک فضای تخیلی که از اتصال رایانه ها پدید آمده است، معرفی کرد (ضرغامی، ۱۳۸۹). در سال ۱۹۸۴ یک ریاضیدان و فیلسوف آمریکایی ان واینر برای اولین بار کلمه سایبرنیتیک به معنای مطالعه نظری ارتباط و فرایند کنترل در سیستم های کامپیوتری، الکترونیکی، بیولوژیکی، مکانیکی مخصوصاً مقایسه این فرایندها در نوروفیزیولوژی و زبان شناسی می باشد (نینج، ۲۰۱۷، ص ۷۸۳). فضای مجازی یک جایگاه و مکان اساسی فراتر از محدودیت ها می باشد که می تواند به آسانی به عنوان قلمرو بین المللی شناخته شود (محبوبور، ۲۰۰۹، ص ۴) دسترسی به اینترنت از طریق طیف گسترده ای از روش های ارتباطی و بازیابی اطلاعات در دسترس کاربران است. روش های دسترسی محبوب ایمیل، منفجر کننده نامه، گروه های خبری، اتفاق گفتگو و شبکه جهانی ما است (همان ص ۵). بازگشت به سایبرنیتیک مهم است زیرا آن خودش را به عنوان یک علم اطلاعات و ارتباطات تعریف می کند. اصطلاح «سایبرنیتیک» برخی اوقات به عنوان یک متراծی برای اینترنت استفاده می شود، اما واقعاً اصطلاحی جامع تر است. تاکید می شود که اصطلاح سایبرنیتیک می تواند به عنوان یک مکان تلقی گردد. فضای مجازی گیبسون مرتبط با دنیای واقعی می باشد و به دایتگر فضای مجازی اجازه می دهد تا با جهان ارتباط داشته باشد. مفهوم گیبسون شامل یک ارتباط دهن کامپیوتری است که چشم را خیال می دهد، درباره ماتریکس اطلاعات تغییر می کند تا اطلاعاتی به دست آورد (بایاس، ۱۹۹۵). فضای مجازی فضای مهمی است که مانند فضای واقعی برای تجارت و کسب و کار، سیاست، و ارتباط برای تغییر اهداف دیگران اهمیت پیدا می کند. اما در پاسخ به این سوال که فضای مجازی چیست؟ به نظر می رسد که پاسخ به این سوال ما را به دنیای متابفیزیکی نزدیک کند و آن همه جا و هیچ جا است، به گونه ای که ما باید بپرسیم فضای مجازی چیست؟ پاسخ کاربردی به این سوال امکان دارد. به طور کارکردی، فضای مجازی یک مکان و جایگاه است. جایگاه و مکانی که پیام ها و صفحات وب برای هر کسی در دنیایی که می بیند فرستاده می شود. تاریخ آموزش از راه دور به سال ۱۸۳۰ بر می گردد که با توسعه و گسترش همراه بوده است. تغییرات سریع در تکنولوژی ادامه پیدا کرد تا روش های سنتی در آموزش از راه دور تعریف شد. در سال ۱۹۶۰-۱۹۷۰ چندین تعریف مهم پیرامون آموزش از راه دور بوسیله دوهمن (۱۹۶۷)، پیترز (۱۹۷۳)، مور (۱۹۷۳) و هولمبرگ (۱۹۷۷) بنیاد مطالعه تیوریکی این رشته را شکل داد (چین آیلینگ، ۲۰۰۱). در طول تاریخ طولانی مدتی که از قرن ۱۹ شروع شده است، انقلاب آموزش از راه دور می تواند به چهار مرحله، یه عنوان نمونه چهار نسل تقسیم شود (تیلور، ۲۰۰۱). مدل اربناتی در حد گسترده ای به عنوان اولین نسل آموزش از راه دور می باشد. دومین نسل، مدل چند رسانه ای که مشمول وقف توسعه یافته و در حد بالایی از پیشرفت استفاده از منابع آموزش - یادگیری می باشد. مدل سوم تلگرامی و مدل چهارم یادگیری قابل انعطاف می باشد. اینترنت به عنوان یک نماد برای فضای واقعی، حاوی تمام انواع اطلاعات و نشانه های رسانه های قبلی است که بدون توجه به چگونگی و مکان، به کار گرفته می شدند (جوهانا، ۲۰۱۱، ص ۷). از طریق پرتاپل اینترنت می توانیم این ایمیل، و گفتگوی با مردم در زمان واقعی داشته باشیم، تلویزیون ببینیم، به رادیو گوش دهیم، ویدیوها را توجه کنیم، اطلاعات پیرامون چیزها و موقعیت ها که معمولاً در دنیای واقعی می بینیم، تجربیه داشته باشیم. بنابراین، اینترنت و طیف وسیعی از کاربردهای آن بیشتر از یک رسانه غالب است: «اینترنت یک وسیله ارتباطی روزانه ما است» (کاستل، ۲۰۱۰، ص ۶).

روش پژوهش:

در این پژوهش از روش توصیفی – تحلیلی استفاده شده است و با مبنا قرار دادن چند مساله نظری به عنوان پایه پژوهش، به تحلیل فلسفی تربیت دینی در فضای مجازی و مسائلی که با آن روبه رو است پرداخته شده است. این پژوهش از حیث هدف، کاربردی است و جامعه تحلیلی شامل کلیه اسناد و پایگاه‌های اطلاعاتی موجود می‌باشد.

یافته‌های پژوهش:

مبانی هستی‌شناسی:

از زاویه فلسفه در (IT)، هستی‌شناسی علامت قابل توجه، تعریف رسمی مبتنی بر طبقات، ارتباطات و اشخاص می‌باشد. اساساً هستی‌شناسی‌ها، وسائلی هستند که روش‌های فهم زبان طبیعی را فراهم می‌کنند (مارین، ۲۰۱۷، ص ۶). اینترنت یک بخش مهمی از بخش اجتماعی در زمان‌های معاصر است و بر این اساس زندگی ما را تحت تاثیر قرار داده است. به گونه‌ای که اینترنت بسیار در دسترس بوده و در جامعه جریان دارد، می‌دانیم که درباره ارتباطات و جامعه پذیری است. ولمن^۱ در این بین اولین نظریه پردازانی بوده و این موضوع را تایید کرده: «شما نمی‌دانید. آینده نوشه بر پایه کارکرد گروه‌های کوچک نیست. این قابل درک است که شبکه‌های کامپیوتر، انواع سبک‌ها ای اجتماعی را که مردم غالباً زندگی می‌کنند و در آن به کار مشغولند را تایید می‌کند. به علاوه، مردم تنها به صورت آنلاین با یکدیگر در ارتباط نیستند، بلکه ابزار ارتباطی کامپیوتری آنها ارتباط کاملی با یکدیگر دارند: تلفن، فاکس و حتی نوشه‌ها (میدسون، ۲۰۲۰، ص ۱۱). میدسون روش‌های فضای دیجیتالی که به کاربران اجازه می‌دهد تا در شبکه‌های ارتباطی وارد شوند را بیهوده می‌داند. ما به طور واضح این خصوصیت را در روش‌ها و فعالیت‌های معاصر می‌بینیم، جایی که خانواده‌ها و دوستداران آنها به طور قابل توجهی جدا و پراکنده باشند، شاید حتی به طور جهانی یا مشغولیت کاری یا همان‌گونه که اخیراً ملاحظه می‌کنیم، به عنوان نتیجه همه گیری کرونا ویروس، در محدودیت قرار داشتن و تکنولوژی که در دسترس قرار دارد، به مردم اجازه می‌دهد که چنین ارتباطاتی را داشته باشند. تکنولوژی‌های دیجیتال در نهایت آخرین تکرار روش‌هایی است که انسان غالباً از آخرين تکنولوژی‌هایی که ارتباطات را قوی می‌کند استفاده می‌کند. ممکن است از طریق نوشه‌ها، تلگرام یا تلفن باشد. دیوید لیون معتقد است «تکنولوژی‌های اینترنت» برای به کارگیری محتواهای جدید تعامل اجتماعی با یکدیگر تعامل دارند. هر چند مردم بتوانند زیادتر و زیادتر به روش‌های ناقصی با یکدیگر ارتباط داشته باشند (هağ، ۲۰۱۹).

مبانی معرفت‌شناسی

فضای مجازی مطابق دیدگاه ادنان^۲ (۲۰۱۰) یک دنیای غیرواقعی است که اطلاعات مداوم از طریق یا بین کامپیوترها انتقال داده می‌شود (عثمان، ۲۰۱۴، ص ۴). بر اساس دیدگاه پفافنبرگر^۳ (۲۰۰۰)، به سادگی به فضای حیاتی بر می‌گردد که سیستم‌های کامپیوتر به ایجاد آن کمک می‌کند و تکنولوژی کامپیوتر دنیا را کشف نموده است. دیکشنری مک گراو پیرامون محاسبه و ارتباطات (۲۰۰۳) به طور خلاصه فضای مجازی را به عنوان واقعیت دیجیتالی تعریف کرده که شامل وب سایت‌ها و دنیای حیاتی و مهم می‌باشد (سامسون، ۲۰۱۴، ص ۵). از تعریف و توضیح فضای مجازی مشخص است که فضای مجازی یک ابزار تکنولوژی کامپیوتری موجود در جهان می‌باشد. فضای مجازی به طور مداومی در حال گسترش با شمار زیادی از

1- Barry Wellman

2- Adnan

3- Pfaffenberger

کاربران در نقاط مختلف جذابیت ایجاد کرده است. کورچماروس، ایبارا، لنگهیچرنسن، رولینگ ، بوید و لنهارت^۱ (۲۰۱۳) رشد گسترده کاربران فضای مجازی را با اشاره به این تحقیقات زاینده معرفت کاربران که ۹۵ درصد از نوجوانان ایالات متحده سن ۱۲-۱۷ سال از اینترنت استفاده می کنند^۲، ۵۴ درصد از پیام های متن گروهی بینادهای روزانه را تایید کرده اند. این مبتنی بر نتیجه مطالعه آن ۶۱۵ نوجوان بوده است. کومر نیز به طریق مشابه بر شمار کلی کاربران اینترنت در هند در ۱۴ میلیون تا سال ۲۰۱۳ اشاره کرده است. و در مجموع از مکانی به مکان دیگر ۱۶۴ میلیون شبکه ارتباطی در فضای مجازی بوده اند. این موقعیت در دیگر کشورهای دیگر آسایی مانند مالزی، اندونزی، سنگاپور، ژاپن ، پاکستان و چین نیز وضعیت مشابه دارد. فضای مجازی در دنیای رمانیک توسط ویلیلم گیبسون^۳ به « غیرواقعی بودن ارتباط دو طرفه » مشهور شده بود (جانا مارگوریت، ۲۰۱۲). در زمینه معرفت شناسی فلسفی مطابق با رویکرد جدید فلسفی باید یادآوری کنیم که در دنیای جدید مانند زمان های قدیم که از شیوه های نوشتاری و غیرارتباطی مجازی، سنگنوشته، نوشتار کاغذی و... استفاده می شد، امروزه نیز به فعالیت های شاخه های مختلف به شیوه جدید پرداخته می شود: « فوق العاده ترین فعالیت های فضای مجازی تأکیدشان بر تجارت سایبری، نشر سایبری، آگهی سایبری، یادگیری سایبری، جامعه شناسی سایبری، بازی سایبری، سرگرمی سایبری، روزنامه نگاری سایبری، سیاست سایبری، پژوهشی سایبری، گردشگری سایبری و... مواردی است که بدان پرداخته می شود (سامسون، ۲۰۱۴). یادگیری درون خطی (آنلاین) و یادگیری الکترونیک تعدادی اصطلاح اند که برای توضیح مفهوم یادگیری و آموزش مجازی مورد استفاده قرار می گیرند. یادگیری درون خطی مطابق با دیدگاه چیو چیو و چنگ^۴ (۲۰۰۷) به یادگیری صورت گرفته در مقابل اینترنت، اینترانت یا اکسترانت می باشد. مطالعات صورت گرفته پیرامون معرفت و شناخت حاصل از فضای مجازی نشان دهنده آن است که در جریان تعلیم و تربیت، شیوه های جدید به خوبی در دوره های متفاوت تحصیلی تأثیر داشته است. « مطالعه صورت گرفته توسط زهادیر، یانگ و لیتراس^۵ (۲۰۱۳) درباره تاثیرات سیستم رسانه اجتماعی درباره یادگیرنده سایبر نشان می هد که آنها می توانند توزیع دانش و مشغولیت دانش آموزان در دوره تدریس را موثرتر از نوع چهره به چهره سنتی تسهیل نمایند (سامسون، ۲۰۱۴، ص ۷). بنابراین فضای سایبرنیتیک فراهم کننده ابزارهای متنوع کسب دانش و نشر و توزیع برای حداکثر تمام طبقات مردم در همه سطوح می باشند. وسایل یادگیری مبتنی بر الکترونیکی برای دانش آموزان در سطوح آموزشی متفاوت پیش دستانی، ابتدایی، متوسطه و دبیرستان وجود دارد (سامسون، ۲۰۱۴، ص ۸). فضای مجازی یک فضای اساسی جدیدی یعد از سه فضای مهم سنتی- فیزیکی، اجتماعی و فضای اندیشه نمودن^۶ است. فلسفه سایبر تلاقي فلسفه و علوم رایانه است و با موضوعات جدید، مدل ها، روش ها و موضوعات جدید پیرامون پنج موضوع مرتبط است: ۱) ذهن ها ؛ ۲) آژانس^۷ (۳) واقعیت؛ ۴) ارتباطات؛ و ۵) اخلاق (مور، ۲۰۰۲)،(مور، ۲۰۰۳). فلسفه اطلاعات^۸، به عنوان نظریه تئولوژیکی اطلاعات با در نظر گرفتن محتوای اطلاعات علائم و اصطلاحات منطقی، یکی از زیر مجموعه های مهم فلسفه سایبر است که با تمرکز بر "موضوعات مفهومی در تقاطع علوم کامپیوتر، علوم اطلاعات، فناوری اطلاعات و فلسفه" مطرح می شود (همان، ص ۲۳). فلسفه اطلاعات از رهیافت های فلسفی برای هدایت، استفاده و قضاؤت در مورد اصول اطلاعات پشتیبانی می کند. علم سایبر برای اولین بار در دهه ۱۹۹۰ ارائه شد و برای بحث در مورد برنامه ها و خدمات برای اهداف علمی در فناوری اطلاعات و ارتباطات توسعه یافت. علم سایبر بر "پدیده های ناشی از فضاهای " CPST^۹ " متمرکز است و تلاش می کند مجموعه ای از دانش راجع به فضای مجازی ایجاد کند ، در اینجا با اشاره به

1- Korchmaros, Ybarra, Langhinrichsen-Rolling, Boyd and Lenhart

2- William Gibson

3- Chiu, Chiu and Chang

4- Zhuhadir, Yang and Lytras

5- PST

6- PI

رویکردهای علمی و عملی مربوط به سایبر هر دو فلسفه سایبر و علم سایبر در مورد این تعاریف بر اساس اطلاعات و شبکه سازی با توسعه سایبر نیز، فلسفه سایبر و علوم سایبری تعاریف جدیدی دارند. فلسفه سایبر از مسائل عمومی و اساسی سایبر و نهاد‌های دارای سایبر در فضاهای CPST، دانش، ارزش‌ها، عقل، ذهن و غیره تشکیل شده است. علم سایبر شامل دانش سیستماتیک سایبر و اشخاص فعال شده در فضای مجازی در قالب توضیحات و پیش‌بینی‌های قابل آزمایش است.

سرمایه اجتماعی بوردیو

سرمایه اجتماعی به عنوان تراکم منابعی است که با مالکیت شبکه‌های چندگانه ارتباطی شناختی ارتباط پیدا می‌کند و یا به عبارت دیگر عضویت در گروه می‌باشد. این سرمایه هر کدام از اعضا را بوسیله بازگشت نمودن به سرمایه جمعی خودی به پیشرفت می‌رساند. یک اصطلاحی که «تعهد» نامیده می‌شود (بوردیو، ۱۹۹۷). از منظر فرهنگ فضای مجازی، محیط سازماندهی شده به یک زمینه ملی و بین‌المللی از قبیل ارتباط جهانی اینترنت و وسائل بی‌شمار تکنولوژی دیگری قابل تبدیل شدن است. بنابراین فرهنگ فضای مجازی می‌تواند به عنوان سطح متفاوت بالا تا پایین دیده شود. جان بنت با اشاره به مبانی انسان‌شناسی مسیحی اعتقاد به ارتباط دادن آموزه‌های دینی و فضای مجازی دارد: «برای برقراری ارتباط بین دین و شبکه وب با هدف اندیشه‌یدن درمورد این که چگونه دین را در دوره اینترنت به کار بگیریم، یادآوری می‌کند که اینترنت و فضای مجازی معمولاً بدترین‌ها را برای مردم بوجود آورده اند و آوردن دستورات مسیح به فضای مجازی ممکن است کمک کند تا برخی از تمایلات بد متوقف شود» (میدسون، ۲۰۲۰). ۱- فرهنگ امنیت مجازی فردی ۲- فرهنگ امنیت مجازی سازمانی ۳- فرهنگ امنیت مجازی ملی^۴- فرهنگ امنیت مجازی بین‌المللی. شروع آن با امنیت فضای مجازی بین‌المللی است که شامل تمام ابزارها و مردمی است که به طور جهانی با یکدیگر ارتباط دارند. امنیت و رشد یک زیربنای انتقادی با فرهنگ فضای مجازی افزایش پیدا می‌کند تا «محیط مجازی را حفظ کند تا به طور کافی اثرگذاری، ابداع، موفقیت اقتصادی را هنگام فراهم نمودن فضای سالم، امن فراهم کند. از جنبه سازمانی، زیربنای انتقادی سازمانی در یک چنین موضوعی مانند ریسک و خطر فضای مجازی باید مدیریت شود. از دیدگاه فردی اگر کاربری از فضای مجازی استفاده نماید، تمام ابزار کاربران (وسائل خانگی، ابزارها) که مرتبط با فضای مجازی بوده است و نیز اطلاعات شخصی کاربران موجود و سهیم در فضای مجازی باید مورد حمایت و پشتیبانی فرار گیرد» (ویگا، ۲۰۱۶، ص ۵). تاکید امنیت فضای مجازی حمایت نمودن از بنیادهای (IT) (سخت افزار، نرم افزار، شبکه‌ها)، اطلاعات و مردم می‌باشد. مطابق با دیدگاه بالتزان «تکنولوژی اطلاعات در درون خود تا زمانی که مردم ندانند چگونه به طور مناسب استفاده کنند و مدیریت نمایند، مفید نمی‌باشد. فضای مجازی دلالت بر یک یادگیری مشارکتی می‌باشد که دلالت بر موضوعات علمی برای یادگیری غیر خطی دارد. پذیرش روش شبکه‌ای به عنوان یک ابزار رسانه‌ای منتنوع تربیتی در طول دهه ای گذشته در حد زیادی تسريع شده است (اربایوق، ۲۰۰۶). آزاد شدن آشکار دسترسی به اطلاعات و انباشت دانش، نوید فناوری ارتباطات مدرن است- اینترنت، شبکه جهانی وب و ارتباطات راه دور دیجیتالی موبایل، این فرصت را برای دستیابی به برخی از اهداف آموزش لیبرال، یادگیری آزاد مادام عمر، اعلام می‌دارد (آیفون، ۲۰۱۷). این مفهوم رایج است که دانش معتبر، و قابل دستیابی و نامحدودی وجود دارد. و این که آنچه انتقال داده می‌شود به تنها یک توزیع می‌شود و احتمال و امکان استعاری به طور واضحی از طریق تفکر و اندیشه صورت می‌گیرد (آیفون، ۲۰۱۷، ص ۳). به لحاظ معرفت‌شناسی در دسترس بودن اطلاعات/ ابزارهای زیاد درون خطی بدان معناست که انتخاب محصولات مناسب از «ذخیره دانش» غیر ممکن است. در نتیجه ما تمایل داریم که به صورت محدودی دقت خود را صرف دیدن چیزهایی کنیم که مود علاقه‌ما می‌باشد و آنها را قبول داریم. عادت اساسی فضای مجازی، ایجاد خیال تاره‌ای

است: که ما «آگاه» هستیم هنگامی که خیال کرده ایم، این که ما «فعالیت کرده ایم» زمانی که درخواست های درون خطی را نشان داده ایم و این که می توانیم یک تفاوتی را ایجاد کنیم کمی واقعاً تغییر می کند (ص ۳). به جای درگیر نمودن خود در هر فعالیتی، «مشغولیت واقعی»، زندگی در فضای مجازی ما را مشغول می دارد. ما در سایه کار «مشغول» می باشیم (ایلیچ، ۱۹۸۱). درک و فهم ساختارهای اقتصادی، سیاسی و شخصی فضای مجازی و استعاره های ما برای دانش آن را در بر می گیرد، ممکن است به افزایش یافتن کاربران کمک کند. اطلاعات درباره آنچه که پیشنهاد می شود و این که چگونه پذیرفته می شود باید به سهولت آزادانه در دسترس قرار بگیرد. مدیریت ابداع اطلاعات در فضای مجازی مهم می باشد. این بیشتر به طور تصادفی انجام می شود، و روش اتفاقی در ارایه شدن است و وابسته به دقت و تعصب چندی است. استعاره معرفت شناسی کاربردی با اصطلاح «فضای مجازی»، وردی سیستماتیک می باشد، اما فرصت نامحدودی دارد که دانش را گسترش دهد. اما «فضا» همچنین یک «فضایی» است که «جرایم فضای مجازی» جنبه دیگری را تشکیل می دهد. کودکان و نوجوانان مخصوصاً باید به گونه ای تربیت شوند تا به نوع رفتار سالمی در فضای مجازی فعالیت کنند و خودشان را در فرایندی مورد حمایت قرار دهند. بسیاری از ما از رسانه اجتماعی به عنوان بک طرحی جهت بیان احساسات خود، بهبود مباحثه ها یا شاخته شدن می باشد. همان گونه که بسیاری از مردم می خواهند اولین کسانی باشند که در موضوعی سهیم شوند، برخی اوقات این را نادیده می گیرند که آیا اطلاعاتی که ارایه داده اند از خودشان بوده یا به گونه ای دیگر است. استفاده از اینترنت محدود به افراد بالغ نیست بلکه این دوره تکنولوژی و چند رسانه ای، دانش فضای مجازی است که برای بچه ها نیز مهم می باشد. هر چند اینترنت امکان و منافع بزرگی برای هر کسی دارد، استفاده گسترده از اینترنت ممکن است مضر باشد به گونه ای که به منجر به خطرات فضای مجازی به عنوان مثال اعتیاد فضای مجازی، اعتیاد بازی و قمار بازی، سکس مجازی نوشته درباره مسایل جنسی و افسای اطلاعات شخصی شود. همچنین رشد دنیای فضای مجازی، به عنوان زمان کامل فضای مجازی، ممکن است تاثیری منفی بر کاربران اینترنت داشته باشد، چنین موضوعاتی بنابراین باید در دوران ابتدایی باشد به گونه ای که تاثیرات اساسی و مهمی در همان دوران ابتدایی نداشته باشد. در این زمینه، کاربرد امنیت فضای مجازی در بین کاربران اینترنت خیلی مهم است. امنیت فضای مجازی لازم و ضروری است. زیرا جرایم اینترنتی می تواند در هر جایی صرف نظر از اشخاص، سازمان ها و مکان ها اتفاق بیفت. تعریف امنیت فضای مجازی، حمایت شدن در برابر استفاده جنایی و غیر خودی اطلاعات الکترونیکی است یا اندازه گیری هایی است که جهت کسب و به دست آوردن این موضوع صورت می گیرد.

ارزش شناسی و فضای مجازی

رویکرد ارزش شناسی به عنوان بنیادی روش شناسانه برای مطالعه مسایل ادبیات رسانه، اجازه می دهد تا ترکیب و ترتیب ارزش هایی را بدھند که نه تنها یک سمت و سو و جهتی را به فعالیت متبیان معرفی می کنند، بلکه همچنین تعامل او با جهان و اشخاص را نشان می دهد. خود تعیین گری دانش آموزان به تغییرات کیفی در نگرش شک شخصیت در زندگی خودشان دارد. جهت گیری یک آینده ای را پیشنهاد می کند و برای کسب معنا و اختیار نمودن هدف اساسی است و همچنین شیوه هایی را برای دستاورده بعده فراهم می کند (آیدا، ۲۰۱۴). ارزش شناسی فرایند علمی دلالت بر ملاحظه نتایج ادبیات رسانه ای و کیفیت رسانه مطابق با نقد رسانه، دانش رسانه، استفاده رسانه، و طرح رسانه دارند. ماهیت کیفی رسانه باید قابلیت تحلیل، ارزشیابی، و تفسیر یک رسانه یا پدیده را داشته باشد. انسان شناسی فضای مجازی نه تنها بر گسترش پژوهش قبلی بر فرهنگ مجازی و فضای مجازی نه تنها به فضای بیانی در جایی که کاربران می توانند استعداد خلاقانه خود را شکوفا کنند، بلکه همچنین به عنوان یک فضای منطقی و عقلانی است که رفتار کاربران و تاثیرات آن بر ساختار شبکه به طور سازماندهی شده ای به وسیله یک گونه اصول و قوانینی به طور جهانی ارزشمند است (جوهانا، ۲۰۱۱ ص ۸). ارزش شناسی ادبیات رسانه ای شامل یک روش هدفدار ادامه یابنده برای نقد رشد سافتی رسانه بوسیله رشد ذهنیت دانش آموزان است. فضای مجازی به

عنوان یک فضای مقدس از امکانات بی نهایت بررسی می شود که در آن بشریت در تلاقی دیجیتال، خیال و شعور دوباره تعریف می شود. در بررسی نمادگرایی مذهبی فیلم به عنوان یک افسانه خلقت مدرن و ریشه‌های آن در کیهان شناسی شامل، هوش مصنوعی در فیلم که به عنوان سیستم‌های اطلاعاتی انسان نما بسیار پیچیده به تصویر کشیده شده است به عنوان طرحی برای یک حالت پیشرفته هوشیاری که دنیای علم، معنویت و خارق العاده است. «آگاهی تخیلی» به عنوان اصلی ترین وسیله‌ای که ممکن است اتفاق بیفت ارائه خواهد شد (اولیویا، ۲۰۱۸). تعریف اخلاق اطلاعات شامل ارتباط با ابعاد اخلاقی و برخورد اخلاقی است که در تعامل بین موجودات انسانی و اطلاعات بوجود می‌آید (آفرینش، سازماندهی، توزیع و مصرف)، تکنولوژی‌های اطلاعات و ارتباطات (ICT) و سیستم‌های اطلاعات می‌باشد (تونی کاربود، ۲۰۰۸، ص ۲). اخلاق فضای مجازی (اخلاق اطلاعات و ارتباطات) از بقیه چیزها تفاوت دارد و نیازمند یک توجه ویژه‌ای است، زیرا ما از تکنولوژی‌ها برای ارتباط با «دنیای مجازی» استفاده می‌کنیم که در داخل شبکه کامپیوتر، یک تلفن نویی که معمولاً به خوبی شناخته نمی‌شود به این دلیل که آنها تمام ارزش‌های اخلاقی را از نهادهای اساسی و مهمی مانند مدرسه، دین و خانواده می‌گیرند که دنیای واقعی را معرفی نمی‌کند (وسنا، ۲۰۱۲، ص ۵). برای انسان استفاده اینترنت بستگی به معیار بومی مانند جنبه اقتصادی و اجتماعی و تربیت او دارد. با این دیدگاه، شبکه جهانی تغییرات زندگی بومی کاربران را به دنبال دارد (جوهان، ۲۰۱۱، ص ۱۰). از آغاز اینترنت یک فضای کاری برای آرزوها، ایده‌آلها، دیدگاه‌ها و ترس‌های از تمام انواع بوده است (بودریارد، ۱۹۷۸). با همانگی و یکی کردن اخلاق فضای مجازی در برنامه درسی مدرسه و دانشگاه، می‌توانیم به پیشرفت دانش آموزان، معلمان و والدین کمک کنیم تا قالب تصمیم خود را دوباره با توجه به استفاده اینترنت امتحان نمایند و با توجه به این موضوع در استفاده از تکنولوژی رفتار و ملاحظه‌ای اخلاقی داشته باشند. ارزش شناسی فضای مجازی دارای دو بعد و تاثیر مثبت و منفی بوده که باید در جریان فعالیت‌های تربیتی به هر دو توجه نمود: «ارتباط دیجیتالی همچنین تهیه کننده، تکثیر محتواهای منفی از قبیل اطلاعات نادرست، به عنوان رسانه اجتماعی، تاثیر اطلاعات نادرست را بدتر و تشدید کرده و می‌تواند استفاده از آن به عنوان ابزار سیاسی برای تسهیل کردن «سلاح» آشتفتگی دینی به کار رود (پاترسون، ۲۰۱۸).

افزایش شمار توهین به مقدسات یک نشانه افزایش ناهمانگی دینی، بیشتر تنها به عنوان افزایش استفاده از اطلاعات نادرست برای هدف سیاسی یکی دیگر از نشانه‌های ارتباط دیجیتالی است (لیندسی، ۲۰۱۸، ص ۷۳). فرهنگ سایبری شامل یک بخش تکنولوژی‌ها، ابزار و ذهنیت‌ها، فعالیت‌ها، نگرش‌ها و الگوهای تفکر و ارزش‌های توسعه داده شده همراستا با رشد فضای مجازی است و افراد از مناطق چندی بوده و مکان مشخصی ندارد و همراه با منظر فرهنگ‌های متفاوت، ارزش‌های تمام انواع و عادات می‌باشد که با هم بوده و ارتباط اجتماعی دارند (دیاگو، ۲۰۱۲، ص ۳).

نتیجه گیری

هدف و ادبیات تکنولوژی توانایی بخشیدن به متربیان است تا ظرفیت‌های خلاقانه و انتقادی خود را در ارتباط با تکنولوژی گسترش دهند، نه این که تنها به آنها آموزش داده شود که مانند عامل ماشینی باشند. سپس آنها وضوحاً انتخاب خود را می‌بینند و قضاوت آنها به تکنولوژی قرن بیستم محدود نخواهد شد. نتایج پژوهش حاکی از آن است که بدون پرداختن به امور فلسفی که حکم مینا را دارند، نمی‌توان با مسایل کاربردی تربیت در بسترها جدید فضای مجازی کرونا نمونه به درستی مواجه شد. اموری مانند تبیین ماهیت تربیت مبتنی بر مبانی فلسفی و مسایل تربیتی در تعامل با فضای مجازی از این قبیل است. از آنجا که فلسفه دینی بستر مباحث تربیت دینی است در این پژوهش هستی شناسی، معرفت شناسی و ارزش شناسی

به عنوان مبانی نظری در نظر گرفته شده است تا تفاوت بنیادی دو نگرش ماخوذ از مبانی فلسفی در دوره مدرن و فضای مجازی به روشنی تبیین شود و با تکیه بر مقوله انسان، معرفت و ارزش‌ها در ادیان و مکاتب مختلف به لوازم و نتایج این نگرش پرداخته شود. در راستای رسیدن به این هدف، باید توجه فعالان قلمرو تربیتی را به کسب چند مهارت نظری جلب کرد: ابتدا آشنا شدن با مبانی و بنیاد فلسفی و به دست آوردن چیستی و معرفت نسبت به یک اندیشه در مواجهه سالم با محتوای فضای مجازی آیا مفید است. دیگر این که نظام ارزش‌شناسی حاکم بر فضای مجازی است و باقیت‌هایی دارد که مهم ترین و جه اشتراک ارزش‌شناسانه که در دین مسیح نیز اشاره گردید، درک خدای همه جا حاضر و رعایت اخلاق نظارتی در فضای اطلاعاتی است. نتایج تحقیق نشان داد که ورود تربیت دینی به بستر فضای مجازی کارآمدی اثر بخش دارد و می‌تواند دو عنصر «محبت» به عنوان معیار و «ارتباط» به عنوان وضوح بخش ابعاد عملی تربیت، پاسخگوی موقعیت‌های متنوع تربیتی باشد. پیشنهاد می‌شود در راستای تشخیص صحیح رفتارهای تربیتی برای کاربران فضای مجازی در جامعه اسلامی، در عرصه‌های مختلف دینی، سیاسی، اقتصادی و مهم تر از همه فرهنگی، پژوهش‌های مستقلی صورت گیرد و با در نظر گرفتن چالش نسبیت گرایی و تکثر موجود در این فضا، فرصت‌های جدید تربیتی استخراج شده و با برنامه‌ریزی در اختیار کاربران قرار گیرد.

References

- Aida Kiryakova, Tatyana Olkhovaya, Tatyana Rodionova. (2015). Axiological Foundations of Media Education in Modern University, Worldwide trends in the development of education and academic research, 15 - 18 June 2015.
- Amir Chokhi, Mohammad, Reza Rajabi, Mahnaz .(2017). Investigating the media literacy of North Khorasan students in the information society, Journal of Sociology of Youth Studies, No. 7. [in persian]
- Baudrillard, B. (1978). *Kool Killer oder der Aufstand der Zeichen*. Berlin: Merve Verlag.
- Bourdieu P(1977). Outline of a theory of practice Nice R, translator. Cambridge:Cambridge University Press;
- Bennett, Jana Marguerite(2012). Aquinas on the Web? Doing Theology in an Internet Age . London & New York : T & T Clark,
- Castells, M. (2010): The Rise of the Network Society. Second Edition with a New Preface. Malden, Oxord u.a.
- Chen Ailing .(2001). The Cyberspace Education Revolution, What Future for MET Institutions? WORLD MARITIME UNIVERSITY
- Cordes, C, Monke, L., & Tafbott, S. (2004). Technology literacy: Four guiding principles for educators and parents.
- DeGaetano, G. (2000). Raising Media Literate Children, Grow Smart BrainsA: Efthimiou, Olivia(2018)A.I., Cyborgs, Shamans and Transcendence Configuring the ISO and the Mythopoeic Sacred in Tron: Legacy, y Journal of Conscious Evolution: Vol. 9 : Iss. 9 ,. Available at: <https://digitalcommons.ciis.edu/cejournal/vol9/iss9/3>.
- Emami Rizi, Kobri (2015). "The effect of the use of virtual social networks on the academic progress of students", bi-monthly scientific research magazine of educational strategies in medical sciences, 9 (3), 213-207. [in persian]
- Eman; M. and Noshadi, M. (2010). "Qualitative content analysis", research magazine, third year, second issue, pp. 15-44. [in persian]

- Gómez-Diago (2012)Cyberspace and Cyberculture. In Kosut, M. & Golson, J. Geoffrey (Eds).Encyclopedia of Gender in Media. SAGE reference publication. Hardcover ISBN: 781412990790.
- Huansheng Ning,Senior Member, IEEE, Qingjuan Li, Dawei Wei, Hong Liu,Member, IEEE, and Tao Zhu,Member, IEEE(2017)(Science Cyberlogic Paves the Way From CyberPhilosophy to Cyber , IEEE INTERNET OF THINGS JOURNAL, VOL. 4, NO. 3, JUNE.
- H. Press, "Cyberscience,"Nat. Int. Weekly J. Sci., vol. 362, no. 1, p. 507,1993.
- Huq, A. Z. "Racial(2019) Equity in Algorithmic Criminal Justice." Duke Law Journal 68 (March 2019): 1043–1134. [Web of Science ®], [Google Scholar].
- J. H. Moor and T. W(2002). Bynum, "Introduction to cyberphilosophy,"Metaphilosophy, vol. 33, nos. 1–2, pp. 4–10.
- J. H. Moor and T. W. Bynum. (2003.). Cyberphilosophy: The Intersection ofPhilosophy and Computing. Malden, MA, USA: Blackwell.
- Lourdu vesna.J Dr. D. Niveditha. (2012).Ethics in cyberspace- a philosophical approach, International Journal of Advancements in Research & Technology, Volume 1, Issue3, August-2012.
- indsey, Tim.(2018)b.“Retreat from Democracy? The Rise of Islam and the Challenge for Indonesia.”InAustralia & Indonesia: Can We Be Friends?, edited by Jonathan Pearlman, 69–92. Melbourne:Schwartz Publishin.
- McGraw-Hill. (2003). Dictionary of Computing and Communications . New York: McGraw-Hill Co. Inc.
- Mohammad Mahabubur Rahman(2009). ,Cyberspace claiming new dynamism in the jurisprudential philosophy: Asubstantive analysis of conceptual and institutional innovation, nternational Journal of Law andManagementVol. 51 No. 5.
- Mesbahi Jamshid, Swallow (2018). The issues of religious education in virtual space and how to deal with it, research on Islamic education issues, 28th year, new period, number 8, fall: 87-108. [in persian]
- Pfaffenberger, B. (2000). Dictionary of computer terms. (8th ed). Chicago, Il: Webster's New World Book.
- Paterson, Thomas. (2018). Weaponisation'of Religious Sentiment in Indonesia's Cyberspace."TheStrategist, October 5.<https://www.aspistrategist.org.au/weaponisation-of-religious-sentiment-in-indonesias-cyberspace/>.
- Sprondel, Johanna .(2011). CyberAnthropology –Being human on the internet, P repared for the 1st Berlin Symposium on Internet and Society October 26th to 28th
- Scott Midson .(2020). Rethinking relationships in cyberspace, Volume 26, 2020 - Issue 2-3: Theological Re-imaginings of Human Relationships in Cyberspace
- Samson Olasunkanmi Oluga. (2014) .Overview of Contemporary Cyberspace Activities and the ChallengingCyberspace Crimes/Threats, (IJCSIS) International Journal of Computer Science and Information Security, Vol. 12, No. 3, March

- Toni Carbo, Martha M. Smith .(2008). Global Information Ethics: Intercultural Perspectives On Past And Future Research Journal Of The American Society For Information Science And Technology, 59(7):1111–1123.
- Tiberiu Marian Georgescu. (2017). Ion SMEUREANU.Using Ontologies in Cybersecurity Field, Informatica Economică vol.
- Zandavanian, Ahmed; Heydari, Maryam; Bagheri, Rehane and Fatemeh Attarzadeh .(2012). "Injuries of cyberspace among female students", culture-communication studies, fourth year, twenty-third issue, pp. 195-216. [in persian]
- Zarghami, Saeed .(2010). the relationship between virtual education and educational goals from the perspective of the philosophy of existence, educational and psychological studies of Ferdowsi University of Mashhad, 11th period, number 1, pp. 40-60. [in persian]

Philosophical foundations of virtual space and the case message of the corona virus disease; Qualitative Study

*Heidar Esmaeilpoor¹, Ali mohammad Ahmadi Gharacheh²

Type of article: Research

Date Received: 2022-08-30

Date Accepted: 2022-10-10

Abstract

Virtual space is one of the most important phenomena of human life today, which, like its philosophy, covers all periods of education, childhood, adolescence and adulthood, male and female gender, as well as various aspects of religious, educational, cultural, economic life, etc. has made an impact. Considering the changes and developments and the expansion of the range and scope of information, preparing a clear framework and determining regular intellectual limits and boundaries for the training of appropriate educators is a necessity that must be taken into account. The purpose of this research is to deal with the fundamentals of virtual space, how to acquire knowledge and create communication in this space, as well as the value and norm in it. This research was done with a descriptive-analytical method and the research findings indicate that the way of receiving information and its speed is different from the past. The example of the global infectious disease of Corona and receiving the message according to the existential, value-based philosophical structure, as well as knowledge about it, have important and fundamental effects on education and the way educators interact and communicate with their surroundings.

Keywords: virtual space, philosophical foundations, corona, communication.

1. Assistant Professor, Department of Educational Sciences (Philosophy and Islamic Education), Faculty of Psychology and Educational Sciences, Payam Noor University, Tehran, Iran.(Correspondence) haydar592001@yahoo.com

2. Assistant Professor, Department of Psychology and Educational Sciences, Payame Noor University (PNU), Tehran, Iran